

Wołoszyński, Ryszard W.

---

50 lat Komitetu Historii Nauki i Techniki Polskiej Akademii Nauk

---

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 47/4, 113-114

2002

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

50 LAT
KOMITETU HISTORII NAUKI I TECHNIKI
POLSKIEJ AKADEMII NAUK

W dniu 14 maja 2002 roku odbyło się jubileuszowe posiedzenie plenarne Komitetu Historii Nauki i Techniki PAN. Przybyli na nie licznie członkowie Komitetu oraz zaproszeni goście, zainteresowani podsumowaniem półwiecznej działalności instytucji. Obrady otworzyła przewodnicząca prof. dr hab. Irena Stasiewicz-Jasiukowa. Po odczytaniu telegramów i listów z życzeniami z okazji jubileuszu udzielono głosu mgr. Witoldowi Sygockiemu. Przedstawił on na podstawie skrupulatnie zebranych materiałów źródłowych wybrane zagadnienia pięćdziesięcioletniej historii Komitetu, skupiając się głównie na początkowym okresie jego działalności. Ustalił, że zorganizowanie Komitetu nastąpiło w 1952 roku, aby następnie, po istotnych reorganizacjach i przejściowym przekształceniu go w latach 1960–1963 w Sekcję Historii Nauki i Techniki Komitetu Nauk Historycznych PAN, odrodził się w postaci aktualnie funkcjonującej. Wnioski mgra Sygockiego poparte były tekstem przygotowanej przezeń specjalnie na jubileuszowe posiedzenie publikacji, która zawiera też edycję podstawowych dokumentów źródłowych¹.

Następnie, zgodnie z przyjętym porządkiem obrad, prof. I. Stasiewicz-Jasiukowa przedstawiła referat zatytułowany: *Osiągnięcia Komitetu Historii Nauki i Techniki z oddali i z bliska*. Istotnym osiągnięciem instytucji było stworzenie środowiska historyków nauki już w trudnych latach 50-tych ubiegłego stulecia. Scharakteryzowane zostały również w wystąpieniu przewodniczącej osiągnięcia poszczególnych kadencji Komitetu i kierujących jego pracami profesorów Bogdana Suchodolskiego, Waldemara Voisé i Andrzeja Feliksa Grabskiego, a wreszcie i samej referentki. W trzynastoletnim okresie sprawowania przez nią funkcji ukazują się kolejne publikacje osobnej serii wydawniczej, organizowane są naukowe sesje wyjazdowe, rozbudowana została współpraca z zagranicą.

Wielkie zainteresowanie zgromadzonych wzbudziło wystąpienie honorowego członka Komitetu prof. dra hab. Józefa Hurwica: *Niezbyt obiektywne spojrzenie na półwiecze Komitetu Historii Nauki i Techniki. Z dziejów Polskiej Akademii Nauk*. Na podstawie własnych obserwacji i wspomnień referenta przedstawione zostały wnikliwie początki działalności Komitetu na tle funkcjonowania całej Akademii oraz scharakteryzowani poszczególni członkowie i ich wkład w prace instytucji. Nieco wbrew zastrzeżeniom tytułu, wystąpienie (dysponującego świetną pamięcią) prof. J. Hurwica, który należał już do pierwszego składu członków PAN w 1952 r., uderzało szerokością spojrzenia i dążeniem do wyważonego oceniania zasług poszczególnych uczonych. Przytłoczeni oni wszak byli – zwłaszcza w początkowych latach 50-tych – wymogami panującej ideologii politycznej.

W ożywionej dyskusji na temat treści wszystkich trzech referatów członkowie Komitetu (prof. prof. Irena Bajerowa, Lech Mokrzecki, Tadeusz Marian Nowak, Konrad Rudnicki, Stanisław Salmonowicz, Irena Stasiewicz-Jasiukowa, Irena Turnau, doc. Wanda Grębecka) uzupełniali – niekiedy polemizując z niektórymi ocenami – wystąpienia referentów. Podkreślali zarazem fundamentalne znaczenie przedstawionych informacji dla opracowania dziejów instytucji. Prof. Irena Kotowska, wiceprzewodnicząca Wydziału I PAN, stwierdziła, że w okresie ostatnich dziesięciu lat aktywność Komitetu Historii Nauki i Techniki w dziedzinie wydawniczej i organizowania naukowych sesji wyjazdowych zapewniła tej instytucji pierwsze miejsce wśród Komitetów Wydziału I PAN. Prof. Irena Wojnar uzupełniła informacje o wielostronnej działalności naukowej prof. Bogdana Suchodolskiego.

W drugiej części posiedzenia nastąpiła promocja książki prof. Ireny Stasiewicz-Jasiukowej: *Zawiesić w czasie – o polskich historykach nauki i kultury*². Walory opracowania podkreślili na wstępie recenzenci publikacji prof. prof. dr hab. Józef Hurwic i Ryszard W. Wołoszyński. Mgr Dariusz Kozłowski, kierujący wydawnictwem Retro-Art, które prowadzi całą serię edytorską Komitetu Historii Nauki i Techniki PAN, omówił działalność swej placówki, prezentując też opublikowaną informację na ten temat³.

W dalszej dyskusji uczestnicy zebrania (doc. Krzysztof Jakubowski, inż. Jerzy Jasiuk, prof. prof. dr hab. Roman Meissner i Lech Mokrzecki) oraz zaproszeni goście prof. dr hab. med. Edward Rużyło i prof. Irena Łossowska podkreślali znaczenie prezentowanej książki. Na zakończenie tej części zebrania prof. I. Stasiewicz-Jasiukowa wskazała liczne trudności, związane z wielostronną działalnością przedstawianych postaci, na jakie napotkała przy pisaniu *Zawiesić w czasie*.

Posiedzenie zamknęła informacja Przewodniczącej Komitetu o programie kolejnej naukowej sesji wyjazdowej Komitetu na przełomie maja i czerwca 2002 r.

Przypisy

¹ W. S y g o c k i : *50 lat Komitetu Historii Nauki i Techniki Polskiej Akademii Nauk. Wybrane zagadnienia na podstawie materiałów źródłowych*, Warszawa 2002, 50 s.

² I. S t a s i e w i c z - J a s i u k o w a : *Zawiesić w czasie. O polskich historykach nauki i kultury*, Warszawa 2002, 227 s.

³ D. K o z ł o w s k i : *Informacja o działalności wydawniczej Komitetu Historii Nauki i Techniki PAN*, [Warszawa 2002], 12 s.